

УДК 342.9

DOI <https://doi.org/10.32850/LB2414-4207.2021.20.08>

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИЧНИХ ПРАВ І СВОБОД ОРГАНАМИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

Косілова Ольга Іванівна,
кандидат політичних наук,
науковий співробітник
(Інститут права
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка,
м. Київ, Україна)
ORCID ID: 0000-0002-5574-3771

Стаття присвячена актуальним питанням забезпечення політичних прав і свобод органами місцевого самоврядування в Україні. Зазначається, що ефективно забезпечення політичних прав громадян на місцях може бути забезпечено за допомогою злагодженої роботи органів місцевого самоврядування. У статті аналізуються основні політичні права, через які громадяни реалізують своє право на управління державними справами, зокрема через право громадян брати участь у місцевих референдумах, а також право громадян вільно обирати й бути обраними до органів місцевого самоврядування; право громадян проводити збори, мітинги, походи й демонстрації, про які завчасно необхідно сповістити органи місцевого самоврядування; право громадян на індивідуальні чи колективні звернення до органів місцевого самоврядування; право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб у разі порушення політичних прав громадян. Досліджується та аналізується механізм реалізації політичних прав громадян у сфері місцевого самоврядування, який полягає в активній діяльності громадян щодо використання й захисту прав під час проведення зборів, мітингів, демонстрацій, направлення відповідних звернень, висловлення своєї позиції під час проведення референдуму, виборів до відповідних органів. Водночас аналізуються проблеми правового, організаційного й інституційного забезпечення реалізації окремих політичних прав і свобод громадян України. Зокрема, зазначається, що інститут місцевих референдумів потребує додаткового нормативного удосконалення, як і розробка й удосконалення правових і безпекових гарантій реалізації виборчих прав громадян, які проживають біля меж кордонів з окупованими Російською Федерацією Донецької та Луганської областей.

Ключові слова: органи місцевого самоврядування, політичні права і свободи, місцеві вибори, референдуми, звернення.

**ADMINISTRATIVE AND LEGAL ENFORCEMENT OF POLITICAL RIGHTS
AND FREEDOMS BY BODIES LOCAL GOVERNMENT**

Kosilova Olha Ivanivna,
Ph.D. of Political Science,
Researcher
(Institute of Law Taras Shevchenko
National University of Kyiv, Kyiv,
Ukraine)

The article is devoted to topical issues of ensuring political rights and free bodies of local self-government in Ukraine. It is noted that the effective provision of political rights of citizens on the ground can be ensured through the smooth work of local governments. The article analyzes the basic political rights through which citizens exercise their right to manage public affairs, in particular, through the right of citizens to participate in local referendums, as well as the right of citizens to freely elect and be elected to local governments; the right of citizens to hold meetings, rallies, marches and demonstrations, which must be notified in advance to local governments; the right of citizens to individual or collective appeals to local governments; the right to appeal in court against decisions, actions or omissions of local governments, officials and officials in case of violation of political rights of citizens. The mechanism of realization of political rights of citizens in the field of local self-government is investigated and analyzed, which consists in active activity of citizens on use and protection of rights during meetings, rallies, demonstrations relevant bodies. At the same time, the problems of legal, organizational and institutional support of realization of separate political rights and freedoms of citizens of Ukraine are analyzed. In particular, it is noted that the institution of local referendums needs additional regulatory improvement, as well as the development and improvement of legal and security guarantees for the exercise of voting rights of citizens living near the borders with the Russian-occupied Donetsk and Luhansk regions.

Key words: Local governments, political rights and freedoms, local elections, referendums, appeals.

Вступ. Місцеве самоврядування як важливий суспільний інститут забезпечує можливість громадян України брати участь в управлінні місцевими справами на відповідній території через процедуру виборів до органів місцевого самоврядування, що забезпечує реалізацію політичних прав громадян на умовах демократії.

Незважаючи на те що місцеве самоврядування регулюється статтею 140 Конституції України і є правом територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання в сільську громаду жителів кількох сіл, селища та міста – самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції та законів України [1], система місцевого самоврядування сьогодні неповною мірою задовольняє потреби суспільства, закладені в нормативній базі щодо розвитку системи місцевого самоврядування.

Метою статті є аналіз інструментів адміністративно-правового забезпечення політичних прав і свобод громадян зокрема.

Ступінь наукової розробки теми. Проблемні питання забезпечення прав людини та громадянина органами державної влади й місцевого самоврядування розглядали такі вчені, як І. Воронова, О. Бориславська, В. Гладких, Т. Заворотченко, Ю. Калиновський, О. Клименова, С. Кузнецов, С. Курило, А. Лимар, І. Литвиненко, А. Лукашенко, Т. Околіт, К. Сьох та ін. Але забезпечення політичних прав громадян органами

місцевого самоврядування в працях учених розглядалося фрагментарно, що, на нашу думку, потребує більш детального вивчення.

Як зазначає В. Гладких, ефективне забезпечення прав і життєвих інтересів громадян є неможливим за умови відповідальності лише з боку держави. Громадяни повинні самостійно організовуватися заради захисту чинного закону та власних прав. Типовим прикладом подібних організацій є органи місцевого самоврядування. Проте їхня діяльність повинна не дублювати дії органів державної влади, а слугувати додатковим механізмом, що, з одного боку, сприяє реалізації нормативно закріплених прав і свобод громадян, а з іншого – є своєрідною протиположністю владному механізму. У такому випадку самостійні організації громадян мають протистояти можливому свавілля з боку владних суб'єктів і посадових осіб [2, с. 8–9].

Погоджуємося з позицією О. Данильяна, що місцеве самоврядування спроможне самостійно вирішувати внутрішні питання місцевого значення в межах і відповідно до Конституції й Законів України. Воно є найефективнішим механізмом стримування центральної державної влади, способом відстоювання інтересів певного територіального об'єднання громадян. У цьому випадку члени певної громади, створеної за територіальним принципом, усвідомлюють себе не лише як громадяни України, а і як мешканці певного населеного пункту або району. Надання широких державно-владних повноважень органам місцевого самоврядування є однією з ключових ознак, притаманних для демократичної та правової держави з розвинутим громадянським суспільством [3, с. 74].

О. Батанов розглядає місцеве самоврядування через призму муніципальних прав і свобод людини та громадянина, які, на його думку, визнані й гарантовані державою, природних можливостей людини й територіальних громад самостійно, під свою відповідальність вирішувати питання місцевого значення в політичній, економічній, соціальній, культурній, екологічній та інших сферах суспільного життя [4, с. 227].

Розглядаючи муніципальні права та свободи в різних сферах, дослідник наголошує, що вони мають рельєфно виражені характеристики відносно уособленого системного утворення, для якого характерна внутрішньоструктурна диференціація як певної сукупності правових можливостей у сфері муніципальної демократії, що поширюють свою дію на всі основні сфери людської життєдіяльності, такі як політична, економічна, соціальна, культурна тощо, у територіальному аспекті (місцевому та регіональному) її прояву, що дає змогу виділити відповідні види (політичні, економічні, соціальні, культурні та інші) і відносно самостійні групи (індивідуальні й колективні) муніципальних прав і свобод. Також для муніципальних прав і свобод, на його думку, характерні ознаки внутрішньої єдності, збалансованості та взаємообумовленості як цілісного нормативно-правового утворення, що становить єдиний за своїм функціональним призначенням і юридичними характеристиками самоуправлінський (муніципальний) статус людини та громадянина [5, с. 559].

На важливості й відокремленості місцевого самоврядування для реалізації політичних прав громадян зосереджує увагу Р. Мельник, наголошуючи, що «підставою для виділення самоврядної (муніципальної) влади як складового елемента публічної влади є положення статті 7 Конституції України, у якій зазначено, що в Україні визнається й гарантується місцеве самоврядування, яке, відповідно, організаційно та фінансово є відмежованим від державної влади» [6, с. 29].

Підтримуємо позицію С. Болдирева, який, проаналізувавши відносини, що виникають у процесі організації й функціонування місцевого самоврядування, пропонує їх класифікацію за чотири групи правових норм: по-перше, норми, що закріплюють засади конституційного ладу, народовладдя, рівності всіх форм власності, гарантії

місцевого самоврядування; по-друге, норми, які регламентують діяльність місцевого самоврядування щодо забезпечення прав і свобод людини та громадянина; по-третє, норми, що закріплюють правові, організаційні, матеріальні й фінансові основи місцевого самоврядування; по-четверте, норми, у яких закріплено правові гарантії місцевого самоврядування. Отже, проаналізувавши позиції вчених, можемо констатувати той факт, що організація й діяльність місцевого самоврядування в Україні спрямована передусім на дотримання, належне функціонування та захист прав (у тому числі й політичних) людини та громадянина [7, с. 10].

Правове становище органів місцевого самоврядування закріплено в Конституції та Законах України. Так, відповідно до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», місцеве самоврядування здійснюється територіальними громадами сіл, селищ, міст як безпосередньо, так і через сільські, селищні, міські ради та їх виконавчі органи, а також через районні й обласні ради, які представляють спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст. Закон застерігає й забороняє будь-які обмеження прав громадян України на участь у місцевому самоврядуванні залежно від їхньої раси, кольору шкіри, політичних, релігійних та інших переконань, статі, етнічного й соціального походження, майнового стану, терміну проживання на відповідній території, за мовними чи іншими ознаками [8].

Аналізуючи положення Конституції України, варто зазначити, що правове регулювання політичних прав громадян у сфері місцевого самоврядування передбачено:

- статтею 38 (право громадян брати участь у місцевих референдумах, а також право громадян вільно обирати й бути обраними до органів місцевого самоврядування);
- статтею 39 (право громадян проводити збори, мітинги, походи й демонстрації, про які завчасно необхідно сповістити органи місцевого самоврядування);
- статтею 40 (право громадян на індивідуальні чи колективні звернення до органів місцевого самоврядування);
- статтею 50 (право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб у разі порушення політичних прав громадян) [1].

Конституція України гарантує реалізацію політичних прав громадян збиратися мирно, без зброї, проводити збори, мітинги, походи й демонстрації. Проведенню таких заходів має передувати завчасне сповіщення органів місцевого самоврядування. Якщо компетентні органи мають інформацію щодо можливих порушень громадського порядку або загрози національній безпеці держави під час проведення таких заходів, реалізація політичних прав може обмежуватися судом [1].

В Україні за всі часи незалежності публічні заходи проводилися у великій кількості, у тому числі супроводжувалися порушенням громадського порядку, іншими порушеннями закону, а також заборонялися до початку їх проведення. Тому питання законності та вчасного сповіщення органів влади й місцевого самоврядування щодо їх проведення завжди були актуальними, так як основні заходи щодо організації та забезпечення громадського порядку й безпеки громадян під час проведення мітингів, зборів, демонстрацій належали до компетенції Міністерства внутрішніх справ України, останнє звернулося до Конституційного Суду України за офіційним тлумаченням положення частини 1 статті 39 Конституції України про завчасне сповіщення органів виконавчої влади чи органів місцевого самоврядування про проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій.

Конституційний Суд України, у свою чергу, під час розгляду подання зазначив, що право громадян збиратися мирно, без зброї і проводити збори, мітинги, походи й демонстрації, закріплене в Конституції України, – це невідчужуване та непорушне

право громадян, гарантоване Основним Законом України. Це право є однією з конституційних гарантій права громадянина на свободу свого світогляду й віросповідання, думки і слова, на вільне вираження своїх поглядів і переконань, на використання й поширення інформації усно, письмово або в інший спосіб – на свій вибір, права на вільний розвиток своєї особистості тощо. На думку суду, під час здійснення цих прав і свобод не має бути посягань на права і свободи, честь і гідність інших людей. Щодо завчасного сповіщення компетентних органів про збори громадян суд зауважив, що таке сповіщення має здійснюватися громадянами через організаторів масових зібрань [9].

Цікаву позицію щодо проведення мирних зібрань висловлює Р. Мельник, який розглядає можливість здійснення, наприклад, пікету урядової будівлі або міської ради однією особою і зазначає, що зібрання однієї особи не може ставитися під охорону та захист статті 39 Конституції України. На його переконання, якщо до індивідуального пікетувальника під час його акції долучатимуться інші особи, такий захід має характеризуватися як спонтанне зібрання. Учасники такого зібрання, перебуваючи під захистом статті 39 Конституції України, не зобов'язані сповіщати органи влади про такий захід, оскільки це буде несумісним із власне суттю спонтанного зібрання [10, с. 73–74].

Аналізуючи цю тезу, необхідно зазначити, що вищезазначене твердження потребує законодавчого врегулювання, зважаючи на вищевказане рішення Конституційного Суду України, яке є обов'язковим для виконання всіма громадянами, а також органами державної влади.

Громадяни можуть реалізувати свої політичні права щодо вирішення питань місцевого значення за допомогою колективних та індивідуальних звернень. Законодавство України про місцеве самоврядування розподіляє повноваження відповідних органів на власні або самоврядні й делеговані. Делеговані повноваження органам місцевого самоврядування надають органи виконавчої влади, а також це повноваження органів місцевого самоврядування, які передаються відповідним місцевим державним адміністраціям за рішенням районних, обласних рад. У цьому випадку розгляд звернень громадян органами місцевого самоврядування належить до делегованих повноважень останніх. Так, стаття 38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» передбачає забезпечення вимог законодавства щодо розгляду звернень громадян органами місцевого самоврядування, а також здійснення контролю за станом цієї роботи на підприємствах, в установах та організаціях незалежно від форм власності [11].

Своє право вільно обирати й бути обраним у сфері місцевого самоврядування громадяни України реалізують на місцевих виборах. Право голосу на виборах депутатів сільської, селищної, міської ради, сільського, селищного, міського голови мають виборці, виборча адреса яких віднесена до території відповідної територіальної громади. Місцеві вибори, відповідно до чинного законодавства, можуть бути черговими, позачерговими, повторними, проміжними, додатковими або першими [12].

Місцеві вибори дають змогу громадянам України втілювати в життя можливості щодо реалізації своїх політичних прав. Виборче право означає можливість кожного громадянина України вільно обирати й бути обраним до органів державної влади та органів місцевого самоврядування в умовах свободи вираження поглядів та обміну думками й інформацією, вільного формування власного ставлення до участі у виборах, а обов'язковим складником цього права є, зокрема, право на повагу до волевиявлення людини, її демократичного вибору та результатів виборів [13].

Що стосується проведення місцевих референдумів, необхідно зазначити, що це питання сьогодні не вирішено в правовому полі, оскільки Закон України

«Про всеукраїнський та місцеві референдуми» втратив свою чинність ще у 2012 році, натомість новий не прийнятий, хоча у Верховній Раді України зареєстровано Законопроект «Про місцевий референдум» від 19.05.2021 № 5512. Цей Законопроект дає можливість територіальній громаді реалізувати політичні права шляхом вільного волевиявлення. Також місцевий референдум може проводитися за ініціативою виборців і призначається територіальною комісією з місцевого референдуму на вимогу не менш як десяти відсотків від загального числа виборців, виборча адреса яких віднесена до території відповідної територіальної громади [14].

Як указано в Пояснювальній записці до Законопроекту, прийняття Закону України «Про місцевий референдум» створить законодавчу базу організації та проведення місцевого референдуму як однієї з форм реалізації місцевого самоврядування й локальної демократії, засобу вирішення територіальною громадою питань місцевого значення шляхом прямого голосування.

Актуальними залишається проблемні питання місцевих виборів в Україні. Зокрема, обмеження політичних прав і свобод, які мали місце під час місцевих виборів у 2020 році, указують на брак правових, організаційних і безпекових гарантій для громадян територіальних громад, які перебувають на суміжних територіях із лініями зіткнення. Так, Верховна Рада України Постановою від 15 липня 2020 року № 795-IX призначила чергові вибори депутатів місцевих рад і сільських, селищних, міських голів на неділю, 25 жовтня 2020 року, крім виборів депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, депутатів місцевих рад і сільських, селищних, міських голів на тимчасово окупованих територіях Автономної Республіки Крим, міста Севастополя й в окремих районах, містах, селищах і селах Донецької та Луганської областей, а також депутатів Донецької та Луганської обласних рад, мотивуючи своє рішення неможливістю забезпечення представництва спільних інтересів територіальних громад сіл, селищ і міст Донецької та Луганської областей. Також народні депутати визначили умови, при настанні яких такі вибори можуть відбутися, а саме: припинення тимчасової окупації та збройної агресії Російської Федерації проти України: виведення всіх незаконних збройних формувань, керованих, контрольованих і фінансованих Російською Федерацією, російських окупаційних військ, їхньої військової техніки з території України; відновлення повного контролю України за державним кордоном України; роззброєння всіх незаконних збройних формувань і найманців, які діють на тимчасово окупованих територіях України; відновлення конституційного ладу та правопорядку на тимчасово окупованих територіях України; забезпечення безпеки громадян України, які проживають на відповідних територіях Автономної Республіки Крим, Донецької й Луганської областей і міста Севастополя, після повноцінного завершення на відповідних територіях процедур з роззброєння, демілітаризації та реінтеграції відповідно до стандартів Організації Об'єднаних Націй та Організації з безпеки і співробітництва в Європі [15].

На виконання вищевказаної Постанови Верховної Ради України Центральна виборча комісія 8 серпня 2020 року приймає Постанову «Про неможливість проведення перших виборів депутатів окремих сільських, селищних, міських рад Донецької і Луганської областей та відповідних сільських, селищних, міських голів 25 жовтня 2020 року» № 161, мотивуючи своє рішення висновками, які надали Донецька та Луганська обласні державні адміністрації – обласні військово-цивільні адміністрації. У висновках зазначалися причини неможливості проведення виборів, а саме: «... у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації проти України, на окремих територіях Донецької області неможливо забезпечити належну безпеку громадян та уникнення терористичної загрози під час організації та проведення,

відповідно до Виборчого кодексу України, місцевих виборів 25 жовтня 2020 року». У свою чергу, Луганська обласна державна адміністрація вказала, що «листом від 04.08.2020 № 313/ОКПОС/12/4509 Командування об'єднаних сил наголосило, що через складну суспільно-політичну обстановку проведення місцевих виборів в населених пунктах на лінії зіткнення створює надмірну небезпеку для цивільного населення»[16]. Але Рішення Центральної виборчої комісії було оскаржено й 11 травня 2021 року шостий апеляційний адміністративний суд своїм рішенням скасував і визнав протиправною Постанову Центральної виборчої комісії від 08.08.2020 № 161 [17]. Свої мотиви суд не виклав у постанові, лише зазначив, що вона протиправна, але, на нашу думку, протиправність рішення Центральної виборчої комісії полягає в недопущенні громадян України, які проживають на підконтрольній території України, хоча й біля меж кордонів з окупованими районами Донецької та Луганської областей, до реалізації їхніх політичних прав і волевиявлення під час проведення місцевих виборів, що прямо порушує їхні конституційні права. Звичайно, можна погодитися з мотивами органів державної влади щодо забезпечення особистої безпеки громадян України, але якщо дотримуватися таких принципів у прийнятті рішень щодо безпеки проведення виборів, тоді можна заборонити їх проведення в будь-якому регіоні держави за наявності інформації щодо можливої загрози життю та здоров'ю громадян. Тому, на нашу думку, держава загалом та ефективна робота її правоохоронних органів і спеціальних служб повинна мати такі важелі впливу на будь-яку ситуації, яка б унеможливила посягання на безпеку громадян, у тому числі під час проведення виборів в Україні.

Висновки. Ефективне забезпечення політичних прав громадян на місцях може бути забезпечено за допомогою злагодженої роботи органів місцевого самоврядування. Органи місцевого самоврядування забезпечують реалізацію політичних прав громадян, надаючи їм можливість брати участь в управлінні державними справами, зокрема, через право громадян брати участь у місцевих референдумах, а також право громадян вільно обирати й бути обраними до органів місцевого самоврядування; право громадян проводити збори, мітинги, походи й демонстрації, про які завчасно необхідно сповістити органи місцевого самоврядування; право громадян на індивідуальні чи колективні звернення до органів місцевого самоврядування; право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб у разі порушення політичних прав громадян.

Механізм реалізації політичних прав громадян у сфері місцевого самоврядування полягає, на нашу думку, в активній діяльності громадян щодо використання й захисту прав під час проведення зборів, мітингів, демонстрацій, направлення відповідних звернень, висловлення своєї позиції під час проведення референдуму, виборів до відповідних органів.

Правове забезпечення реалізації окремих політичних прав потребує додаткового нормативного удосконалення в окремих випадках, зокрема щодо інституту місцевих референдумів нормативного закріплення та додаткових гарантій; розробки й удосконалення правових і безпекових гарантій реалізації виборчих прав для громадян, які проживають біля меж кордонів з окупованими Російською Федерацією Донецької та Луганської областей.

Список використаних джерел:

1. Конституція України від 28.06.1996. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Гладких В.І. Соціальні права громадян України: Конституційно-правовий аспект : монографія. Харків : Факт, 2005. 368 с.

3. Данильян О.Г. Роль місцевих органів державної влади і органів місцевого самоврядування в забезпеченні прав і свобод громадян. *Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого»*. 2015. № 3 (26). С. 66–77.
4. Батанов О.В. Муніципальне право України : підручник. Харків : Одиссей, 2008. 528 с.
5. Батанов О.В. Муніципальна влада в Україні: проблеми теорії та практики : монографія / відп. ред. М. О. Баймуратов. Київ : Юридична думка, 2010. 656 с., С. 559.
6. Мельник Р.С. Система адміністративного права України: дис. ... докт. юрид. наук. Харків, 2010. 412 с.
7. Болдирев С.В. Організаційно-правові питання місцевого самоврядування в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Харків, 2003. 22 с. С. 10.
8. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/print>].
9. Рішення Конституційного Суду України (справа щодо завчасного сповіщення про мирні зібрання) від 19 квітня 2001 року № 4-рп/2001. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/437-pravo-na-myrni-zibrannya>].
10. Мельник Р.С. Право на свободу мирних зібрань: теорія і практика. Київ : ВАІТЕ, 2015. 168 с.
11. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21 травня 1997 року № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/print>.
12. Виборчий кодекс України : Закон України від 19 грудня 2019 року № 396-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20/print>.
13. Рішення Великої палати Конституційного Суду України (справа про виключення кандидатів у народні депутати України з виборчого списку політичної партії) від 21 грудня 2017 року № 3-р/2017. URL: <https://ccu.gov.ua/storinka-knygy/435-pravo-obyraty>.
14. Про місцевий референдум : Проект Закону України від 19.05.2021 № 5512. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=71942.
15. Про призначення чергових місцевих виборів у 2020 році : Постанова Верховної Ради України від 15 липня 2020 року № 795-ІХ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/795-20/print>.
16. Про неможливість проведення перших виборів депутатів окремих сільських, селищних, міських рад Донецької і Луганської областей та відповідних сільських, селищних, міських голів 25 жовтня 2020 року : Постанова Центральної виборчої комісії від 8 серпня 2020 року № 161. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0161359-20#Text>.
17. Постанова шостого апеляційного адміністративного суду у справі від 11 травня 2021 року № 855/25/20. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/96831971>.